

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

71969

Sayı : B.09.0.SGB.0.00.11.610/
Konu : Ankara Milletvekili
Sinan AYGÜN'ün
Yazılı Soru Önergesi

3464

SÜRELİ
.../.../2011

30 Kasım 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.11.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-28582 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sinan AYGÜN'ün; yapı denetim uygulamaları hakkında Bakanlığımıza yöneltilmiş olduğu 7/969 Esas sayılı Yazılı Soru Önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilginizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK:

Cevap Yazısı (2 Adet, 8 Sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN SİNAN AYGÜN'ÜN
YAPI DENETİM UYGULAMALARI HAKKINDAKİ
T.B.M.M. 7/969 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI CEVABI

1- 13.08.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Düzce, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ ve Yalova illerinde uygulanmıştır.

13.07.2010 tarihli Resmi Gazete de yayımlanan 2010/624 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca Yapı Denetimi Hakkında Kanun 01.01.2011 tarihinden itibaren 81 ile yaygınlaştırılmıştır.

01.01.2011 tarihine kadar geçen sürede pilot illerimiz dışında kalan yerlerde yapı denetimi işi 3194 sayılı İmar Kanunun 28 ve 38 inci maddeleri uyarınca fenni mesuller tarafından yürütülmüştür.

2- Ülkemizde Yapı Malzemeleri Yönetmeliğinin uygulamaya girdiği 01.01.2007 tarihinden itibaren, ürünün piyasaya arzından önce Bakanlığımız tarafından yetkilendirilen Onaylanmış Kuruluşlar tarafından uygunluk değerlendirilmesi yapılmakta, ürünün piyasaya arzından itibaren ise Bakanlığımız denetim elemanları tarafından Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) Faaliyetleri yürütülmektedir.

Ayrıca Yapı Malzemeleri Yönetmeliği Kapsamı dışında kalan ürünlerin de disiplin altına alınabilmesi adına oluşturulan "Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik" 01.07.2010 tarihi itibari ile yürürlüğe girmiştir.

PGD faaliyetlerinin yürütülmesinde risk değerlendirmesi yapılarak, özellikle binanın taşıyıcı sisteminde kullanılan malzemeler öncelikli olarak denetlenmektedir. Denetim faaliyetleri, Bakanlığımızca resen ve şikâyet mekanizması üzerine gerçekleştirilmektedir.

Yıllık bazda hazırlanan denetim programında yıl içerisinde hangi ilimizde hangi malzemelerin denetimlerinin yapılacağı belirtilmektedir. Hazır beton, agrega ve nervürlü demir denetimleri standart olarak her programda yer almaktadır. 2011 yılına kadar merkez teşkilatı ve taşra teşkilatınca ortaklaşa gerçekleştirilen denetim faaliyetleri, taşra teşkilatında yapı malzemelerinden sorumlu şube müdürlüklerinin kurulması ve denetim elemanlarının eğitimlerinin tamamlanması ile birlikte 2011 yılından itibaren İl Müdürlüklerimiz tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu noktada yapılan denetimlerde ürünün ilgili teknik şartnameye (ürün standardı, teknik onaylar) uygunluğu kontrol edilmektedir.

Teknik şartnamesine uygun olarak üretilen bir ürün "güvenli" olarak kabul edilmektedir. En yoğun denetim faaliyeti hazır beton üzerine yapılmaktadır. Şantiye mahallinde gerçekleştirilen bu denetim sisteminde numuneler alınmakta ve yapılan testler neticesinde piyasaya güvensiz ürün arz ettiği tespit edilen üreticilerle ilgili olarak "4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun" hükümleri doğrultusunda gerekli idari yaptırım kararları uygulanmaktadır.

2006 yılından günümüze kadar hazır beton, tuğla, bims, kiremit, gaz beton, çimento, nervürlü demir, yalıtım malzemeleri, doğal taş, seramik kaplama malzemeleri, metal bacalar, agrega, pencere ve kapı sistemleri, bataryalar, uçucu kül, kilit taşları, yapı kimyasalları, oluklu



levhalar, kapı kilitleri, boyalar ve yangın alarm sistemleri ile ilgili olarak yaklaşık 6000 adet denetim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, gerek yapı denetim kuruluşları gerekse yapıda fenni mesuliyet üstlenen mimar ve mühendisler yapı inşaatlarında kullanılan malzemeleri denetlemek, standartlara uygun olmayanları yapı işlerinde kullandırmamak zorundadır.

3- Yapı Malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri 4703 sayılı "Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun" hükümleri doğrultusunda ülke genelinde gerçekleştirilmektedir.

4708 sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanunun 81 ilin tamamında uygulamaya girdiği 2011 yılı öncesinde de, Bakanlığımızca yapı malzemeleri alanında gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan program doğrultusunda, söz konusu ilin yapı denetim kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın yürütülmüştür. 2011 yılı itibarıyla denetim programı ülke geneline yönelik olarak hazırlanmakta ve gizli yazı ekinde Valiliklerimize (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri) gönderilmektedir.

4- 4708 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca yapı denetim kuruluşlarının işlem ve faaliyetlerini denetlemek yetkisi Bakanlığımıza verilmiş olup, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce yapı denetim kuruluşlarının yılda en az 6 kez şantiye ve en az 2 kez de büro denetimi yapılmaktadır.

Bu denetimler sırasında büro ve şantiye denetim föyleri doldurulmaktadır. Büro denetimi sırasında kuruluşun bürosunun mevzuatta belirtilen koşulları sağlayıp sağlamadığına, denetimi üstlenilen işlere ait onaylı projelerin, zemin etüd raporunun, ruhsat fotokopisinin, yapının denetimi sırasında tutulması gereken form ve tutanakların (proje kontrol formu, beton döküm, kalıp kontrol, işyeri teslim vb.) ve kuruluşta çalışan personelle yapılan sözleşmelerin olup olmadığına bakılmaktadır.

Şantiye denetiminde ise yapının denetiminden sorumlu denetçi, kontrol ve varsa yardımcı kontrol elemanları ile şantiye şefinin görevi başında olup olmadığı, (demir) donatının statik projesine uygunluğu, ısı yalıtım mevzuatına uygun imalatın yapılıp yapılmadığı, beton irsaliyesinde gözükken beton sınıfıyla projedeki beton sınıfının uyumluluğu, beton basınç dayanımı için yeterli sayıda numunenin alınıp alınmadığı, slump sonucunun beton dökümüne uygunluğu, onaylı projelerin, yapı denetleme defterinin ve beton dökümü için gerekli teçhizatın şantiyede olup olmadığı kontrol edilmektedir.

5- Bakanlığımızca yapılan denetlemelerde genel olarak yapıda ruhsat eki projelere aykırılıklar, imar planına aykırı projeler, uygulama projeleri arası uyumsuzluklar, vefat eden yapı denetçisinin zamanında bildirilmemesi ve yapı denetimi dışında başkaca ticari faaliyette bulunma gibi durumlarla karşılaşılmaktadır.

Bu gibi durumlarda yapı denetim kuruluşu ile sorumlular hakkında inceleme raporları düzenlenmekte, bu raporlara istinaden Kanunun 8 inci maddesi uyarınca yapı denetim firmalarına ve sorumlu mimar ve mühendisler 1 yıla kadar faaliyet durdurma cezası verilmekte, 3 kere faaliyet durdurma cezası alan kuruluşların ise yapı denetim izin belgesi iptal edilmektedir. Faaliyeti durdurulan yapı denetim kuruluşunun uhdesinde bulunan yapı işleri durdurulmaktadır. Yapı sahibinin yeni bir yapı denetim bir firmasıyla anlaşmadan yapıların devamına izin verilmemekte ve işi üstlenen yeni yapı denetim firması tarafından yapı için güvenlik raporu hazırlanması sağlanarak aykırı hususların düzeltilmesi yoluna gidilmektedir. Görevini yerine getirmeyen mimar ve mühendisler hakkında bağlı oldukları meslek odalarına, görevini yerine getirmeyen ilgili idare sorumluları hakkında da işleri

Bakanlığına bildirimde bulunmaktadır. Ayrıca İmar kirliliğine neden olan ve görevini yerine getirmeyen kuruluş ortakları ile kuruluşun mimar, mühendisleri ve yapı müteahhidi hakkında adli makamlara suç duyurunda bulunmaktadır.

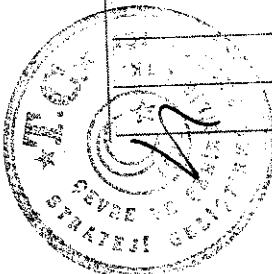
6-Yapı denetim firmalarının istihdam etmesi gereken asgari personel mevzuatımızda belirlenmiş olup bu personeli bulundurup bulundurmadığı Ulusal Yapı Denetim Sistemi üzerinden takip edilmektedir. Mevzuat gereği asgari istihdam etmesi gereken personeli bulundurmayan kuruluşların faaliyetine izin verilmemekte, 3 ay içerisinde bu eksikliğini tamamlamayan yapı denetim kuruluşlarının ise yapı denetim izin belgesi geçici olarak geri alınmaktadır.

Yapı denetim hakkında kanun ve ilgili mevzuat uyarınca denetçi olabilmek için herhangi bir yaş sınırlaması bulunmamaktadır. Ancak denetçi olacak kişilerden şantiyede iş görebilecekleri ve görevlerini yapmalarına engel olmadığına dair sağlık raporu istenmektedir. Ayrıca verilen bu belgeler beş yıl için geçerli olup her beş yılda bir vize edilmesi gerekmektedir. Vize aşamasında ilgililerden sağlık raporu tekrar istenmektedir.

7-Yapı denetimiyle ilgili mevzuata aykırı hareket ettiği belirlenen yapı denetim şirketlerine yıllara göre uygulanan işlemler şu şekildedir:

YILLARA GÖRE UYGULANAN İŞLEM SAYISI (Faaliyet durdurma ve belge iptali dâhil)	
YIL	SAYI
2004 yılı	5
2005 yılı	23
2006 yılı	88
2007 yılı	96
2008 yılı	159
2009 yılı	77
2010 yılı	69
2011 yılı	180
TOPLAM	697

YILLARA GÖRE İPTAL EDİLEN BELGE SAYISI	
YIL	SAYI
2004	2
2005	3
2006	7
2007	41
2008	14
2009	19
2010	44
2011	27
TOPLAM	157



YILLARA GÖRE BELGE İPTALİ İŞLEMLERİ SAYISI				
YIL	ÜÇ VEYA DAHA FAZLA İŞLEMDEN	TASFİYE NEDENİYLE	YÖNETMELİĞE AYKIRI HAREKET	TOPLAM
2004 yılı	1	1	0	2
2005 yılı	1	2	0	3
2006 yılı	3	4	0	7
2007 yılı	31	10	0	41
2008 yılı	7	7	0	14
2009 yılı	14	5	0	19
2010 yılı	5	7	32	44
2011 yılı	15	3	9	27
TOPLAM	77	39	41	157

8-Yapı denetim firmalarının belirlenen asgari bedel üzerinden kanuna aykırı bir şekilde tenzilat yaptıkları ve kanunlara uygun yatırılan paranın bir kısmını çekerek yapı sahiplerine geri verdiklerine dair Bakanlığımıza ulaşan iddiaların somut örneklerle desteklenmesi halinde Bakanlığımızca yapılan incelemeler sonucunda ilgililer hakkında idari işlem yapılmaktadır.

9-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizce 2010 yılı sonuna kadar yapılan büro incelemeleri sırasında bazı yapı denetim kuruluşlarının denetçilerin günlük primlerinin eksik yatırılması ve benzeri konularında yapılan tespitler ile ilgili olarak mevzuatımız gereği ilgili kurumlara bilgi verilerek gereğinin yapılması sağlanmıştır.

